

TIJORAT BANKLARINING INNOVATSION FAOLLIGINI OSHIRISHNING MAZMUN-MOHİYATI

To'layev Safarmurod Boymuhammad o'gli

Turonbank ATB Chilonzor filiali Korporativ Biznes bo'limi yetakchi mutaxassisi, Toshkent Moliya instituti magistri

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7151789>

Annotatsiya. Ushbu maqolada tijorat banklarining innovatsion faolligini oshirishning mazmun-mohiyatiga alohida to'xtalib o'tilgan. Maqola davomida tijorat banklarining innovatsion faolligini oshirish yo'lidagi amaliy va nazariy ishlarga urg'u berilgan.

Kalit so'zlar: tijorat banklari, innovatsiya, rivojlanish, taraqqiyot, iqtisodiy o'sish.

Аннотация. Данная статья посвящена сущности повышения инновационной активности коммерческих банков. На протяжении всей статьи акцент делается на практическую и теоретическую работу по повышению инновационной активности коммерческих банков.

Ключевые слова: коммерческие банки, инновации, развитие, прогресс, экономический рост.

Abstract. This article focuses on the essence of increasing the innovative activity of commercial banks. Throughout the article, emphasis is placed on practical and theoretical work to increase the innovative activity of commercial banks.

Key words: commercial banks, innovation, development, progress, economic growth.

“Iqtisodiyotni yanada rivojlantirish va liberallashtirishga yo'naltirilgan makroiqtisodiy barqarorlikni mustahkamlash va yuqori iqtisodiy o'sish sur'atlarini saqlab qolish, milliy iqtisodiyotning barqarorligini saqlash, investitsiyaviy muhitni yaxshilash orqali mamlakatimiz iqtisodiyoti tarmoqlari va hududlariga xorijiy sarmoyalarni faol jalb etish” bugungi kundagi maqsadimizdir.

Barchamizga ma'lumki, O'zbekiston Respublikasi qonunlariga asosan bank - bu tijorat muassasasi bo'lib, jismoniy va huquqiy shaxslarning bo'sh turgan pul-mablag'larini jalb qilish va ularni o'z nomidan, to'lovlik, muddatlik, qaytib berish sharti asosida joylashtirish operatsiyalarini va boshqa bank operatsiyalarini bajaradi. Ba'zi adabiyotlarda bank - bu korxonalar deb ham izoh beriladi. Ma'lumki, bank yaxlit olingan korxonalar sifatida ishlab chiqarish jarayonini amalga oshirmaydi. Tijorat banklarining faoliyatini korxonalar faoliyatiga shu jihatdan o'xshatish mumkinki, tijorat banklari ham korxonalar

singari o'z faoliyatini o'z asoschilari-aksionerlarning manfaatlarini, ikkinchidan, o'z mijozlarining manfaatlarini himoya qilishni ta'minlashdan iborat. Tijorat banklari bank tizimining muhim bo'g'ini bo'lib, kredit resurslarining asosiy qismi shu bankarda yig'iladi va bu banklar yuridik va jismoniy shaxslarga xizmatlarini ko'rsatadi. O'zbekiston Respublikasida tijorat banklari bank tizimining Markaziy bankdan keyingi ikkinchi pog'onasi hisoblanadi. Bank tizimi orqali bozor iqtisodiyoti sharoitida, iqtisodiyotni boshqarishning moliyaviy sohasida markaziy bo'g'in sifatida bo'ladi. Bozor iqtisodiyotida hukumron mavqega ega bo'lgan, tovar, pul muomilasini boshqarish va u orqali tushum xo'jalik faoliyatini boshqarish muammosini olg'a suradi. Shu sababli banklar, moliya - kredit jarayonlarini boshqarish markazlari sifatida faqat bozor iqtisodiyoti sharoitida o'z ahamiyatlarini to'la namayon etadilar, moliyaviy tizimni markaziy bo'g'iniga, pul muomilasini tashkil qilish, uning barqarorligini ta'minlashning bosh sifatchisiga aylanadilar.

Bugungi kunda tijorat banklarida innovatsion bank xizmatlarini rivojlantirish iqtisodiyotdagi keng ko'lamli islohotlarni amalga oshirish uchun muhim iqtisodiy ahamiyatga egadir. Ayniqsa, mamlakatimizni yangilash va modernizatsiya qilish bo'yicha iqtisodiyotimiz tarmoqlari va sohalarida olib borilayotgan islohotlar sharoitida amaldagi xizmatlar sifatini oshirish, yangiliklarni amaliyotga tadbiiq eitshni faollashtirishni va bunda xorijiy banklar tajribasini keng qo'llash talab qilinadi. Iqtisodiyotda zaruriy tarkibiy o'zgartirishlarni amalga oshirmasdan, bank mahsulot va xizmatlarni diversifikatsiyalamasdan va texnologik jihatdan yangilamasdan turib jahon moliya bozorida mustahkam o'ringa ega bo'lish mushkul. Innovatsion bank xizmatlarini amaliyotga tadbiiq yetish, kuchli raqobat mavjud bo'lgan hozirgi sharoitda, birinchi navbatda, to'g'ridan-to'g'ri yangi bank xizmatlarini va mahsulotlarini ishlab chiqishda yangicha tamoyil va mexanizmlarini amalda joriy etish dolzarb masaladir.

Tijorat banklarida bank xizmatlarni rivojlantirishning nazariy va amaliy masalalari xorijlik iqtisodchi-olimlar - A.Simanovskiy, A.Vikulin, V.Usoskin, D.Polfreman, G.Tosunyan, F.Ford, G.Beloglazova, J.Sinki, O.Lavrushin, J.Matuk, D.Maknoton, K.Barltrop, G.Panova, E.Dolanlar ning ilmiy ishlarida o'rganilgan. 8 Mamlakatimizning iqtisodchi olimlari - A.Vaxabov, Sh.Abdullayeva, O.Iminov, N.Jumayev, T.Doraliev, S.Norkobilov, U.Ortitov, D.Saidovlarning ilmiy izlanishlarida tijorat banklari faoliyatini rivojlantirish masalasining nazariy va amaliy jihatlari tadqiq qilingan Ammo, bugungi kunda Respublikamiz Tijorat banklarida innovatsion bank xizmatlari tizimi faoliyatini tashkil etish va uni takomillashtirishdagi muammolar o'z yechimini topmagan. Shu bois, tijorat

banklarida taklif etilayotgan innovatsion bank xizmatlari tizimlarini takomillashtirishga doir mummolarning mavjudligi ushbu yo'nalishda ko'proq izlanishlar olib borishga undaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. “2022 — 2026-YILLARGA MO'ljALLANGAN YANGI O'ZBEKISTONNING TARAQQIYOT STRATEGIYASI TO'G'RISIDA” O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 28.01.2022 yildagi PF-60-son.
2. “2022 — 2026-YILLARDA O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING INNOVATSION RIVOJLANISH STRATEGIYASINI TASDIQLASH TO'G'RISIDA” O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 06.07.2022 yildagi PF-165-son.
3. O'zbekiston Respublikasining «Banklar va bank faoliyati to'g'risida»gi Qonuni. -Toshkent, “O'zbekiston”, 1996.
4. O'zbekiston Respublikasining «Fermer xo'jaligi to'g'risida»gi Qonuni (yangi tahrir), - Toshkent, “O'zbekiston”, 2009.
5. O'zbekiston Respublikasining «Mikrokredit tashkilotlar to'g'risida»gi Qonuni. - Toshkent, “O'zbekiston”, 2010.
6. O'zbekiston Respublikasining «Iste'mol krediti to'g'risida»gi Qonuni. - Toshkent, “O'zbekiston”, 2010.